

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 537012

ETAP: Semestr letni

Informacje ogólne:

Prowadzący: prof. dr hab. Stanisława Steuden

Organizator: Wydział Nauk Społecznych

Instytut Psychologii

Liczba godzin tygodni / semestr: 2 / 30

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)

Lokalizacja w planach rocznych: Rok IV - Semestr 8

Punkty ECTS: 2

Forma zaliczenia: Egzamin

Cele przedmiotu:

C1 – Przedstawienie szerokiego spektrum zagadnień psychologicznych związanych z psychologią sądową

C-2 ukazanie roli i zadań biegłego psychologa w sprawach karnych, cywilnych, rodzinnych

C3 – uwrażliwienie na problemy natury etycznej i dylematy biegłego psychologa w opiniowaniu sądowym

Wymagania wstępne:

Posiadanie wiedzy z różnych działów psychologii, umiejętności różnicowania zachowań normatywnych od zaburzeń zdrowia psychicznego i zaburzeń zachowania

Znajomość mechanizmów regulacyjnych i motywacji zachowań w różnych okresach rozwojowych, różnych sytuacjach

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

1. Ma wiedzę na temat roli i zadań psychologa sądowego w sprawach karnych, cywilnych, rodzinnych, administracyjnych świeckich i kościelnych. K_W13.

2. Ma wiedzę na temat zespołów zaburzeń (poznawczych, emocjonalnych, relacyjnych) mogących wpłynąć na popełnienie przestępstwa (zgodnie z kryteriami DSM i ICD).

3. Dysponuje wiedzą na temat udziału czynników psychogennych (kryzys, konflikt, frustracja, zaburzenia psychiczne) w powstawaniu i przebiegu procesów motywacyjnych. K_W01, K_W05, K_W09.

4. Ma wiedzę na temat wpływu choroby przewlekłej (psychiczne, somatycznej) na zdolność kontroli zachowania i oceny swojego zachowania oraz rozumienia znaczenia czynu przestępczego. K_W13

5. Posiada wiedzę na temat czynników wpływających na poczatalność osoby K_W09, K_W14.

6. Posiada wiedzę na temat opiniowania w różnych sprawach karnych, rodzinnych, świeckich i kościelnych. K_W05, K_W09.

UMIĘJĘTNOŚCI

1. Ma umiejętność obserwacji zachowań (oskarżonego, pokrzywdzonego) w postępowaniu sądowym osób nieletnich, małoletnich oraz pełnoletnich, ich analizy i oceny (z uwzględnieniem współczesnych systemów klasyfikacji zaburzeń – DSM. ICD) K_U01, K_U05.

2. Odpowiednio do oczekiwań organu procesowego potrafi zaprojektować badania psychologiczne (dotyczące osób w różnym wieku, ujawniające różne zespoły zaburzeń i różne ich nasilenie mające wpływ na zachowanie. K_U07.

3. Staje się bardziej wrażliwy na problemy psychologiczne będące czynnikiem ryzyka powstania (nasilenia) chorób somatycznych i psychicznych K_U06, K_U07.

4. Ma umiejętność różnicowania symulacji, dysymulacji, agravacji w opiniowaniu psychologicznym (na użytek sądu) K_U01, K_U05

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

1. Ma umiejętność obserwacji zaburzeń, ich analizy i oceny u osoby podejrzanej (skazanej), pokrzywdzonej (z uwzględnieniem współczesnych systemów klasyfikacji zaburzeń – DSM. ICD) K_U01, K_U05.

2. Odpowiednio do istniejących zaburzeń potrafi zaprojektować program wsparcia psychologicznego i wskazać możliwości wsparcia społecznego, socjalnego osób podejrzanych, skazanych, pokrzywdzonych. K_U07.

3. Staje się bardziej wrażliwy na problemy wpływające na motywację osoby do popełnienia czynu przestępczego. K_U06, K_U07.

4. Ma umiejętność oceny zdolności osoby do rozumienia znaczenia czynu (procesy poznawcze) i pokierowania swoim postępowaniem (procesy motywacyjne).

Metody dydaktyczne:

1. Wykład z możliwością dyskusji (prezentacja multimedialna)
2. Omawianie roli i zadań psychologa sądowego w odniesieniu do różnych spraw (karnych, rodzinnych, dotyczących zdolności do wykonywania czynności prawnych, nieletnich, dorosłych, na użytek sądów świeckich i kościelnych).

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Egzamin ustny

Ocena niedostateczna

(W) - brak podstawowej wiedzy na temat problemów klinicznych znamienych dla osób dorosłych omawianych na wykładzie zaburzeń mających wpływ na rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

(U) - niezdolność do wskazania specyfiki chorób przewlekłych, ich rodzaju, następstw, diagnozy psychologicznej różnicowej i opisowej

(K) - brak zdolności odniesienia wiedzy na temat psychopatologii do konkretnego przypadku, brak zdolności do opracowania diagnozy klinicznej - różnicowania zespołów zaburzeń mających wpływ na zachowanie

Ocena dostateczna

(W) Student/ka posiada elementarną wiedzę na temat wybranych zagadnień psychologii sądowej, zaburzeń psychosomatycznych, somatopsychicznych okresu średniej i późnej dorosłości

(U) Student/ka potrafi wskazać niektóre zadania psychologa sądowego i wskazać specyfikę niektórych zaburzeń psychosomatycznych i somatopsychicznych okresu średniej i późnej dorosłości w świetle wybranych standardów klasyfikacyjnych

(K) Student/ka w sposób mało refleksyjny posługuje się wiedzą na temat zaburzeń psychosomatycznych, somatopsychicznych i roli psychologa sądowego w procesie diagnostycznym

Ocena dobra

(W) Student/ka posiada wiedzę na temat wybranych zagadnień psychologii sądowej, dotyczących diagnozy klinicznej

(U) Student/ka potrafi określić rolę psychologa sądowego i wskazać specyfikę zaburzeń (w świetle wybranych najnowszych standardów klasyfikacyjnych ICD-10 i DSM-V

(K) Student/ka posługuje się wiedzą na temat diagnozy , roli psychologa sądowego w procesie diagnostycznym

Ocena bardzo dobra

(W) Student/ka posiada szeroką wiedzę na temat roli psychologa klinicznego w opiniowaniu sądowym

(U) Student/ka potrafi określić rolę psychologa sądowego prawie karnym rodzinnym, cywilnym i

(K) Student/ka swobodnie posługuje się podstawową wiedzą na temat regulacji prawnych i zagadnień związanych zaburzeniami (somatycznymi, psychicznymi) mającymi wpływ na zachowanie (ich diagnozę).

Treści programowe przedmiotu:

1. Przedmiot, cel, zadania psychologii sądowej
 2. Kompetencje psychologa - biegłego sądowego, tryb powoływania
 3. Przedmiot opiniowania sądowego w sprawach świeckich, kościelnych; karnych, rodzinnych przez biegłego psychologa
 4. Narzędzia badań stosowane w opiniowaniu sądowym do oceny procesów poznawczych, motywacyjnych, woliowych, emocjonalnych
 5. Opiniowanie w sprawach rodzinnych /małżeńskich w sądach kościelnych (Kanon 1095)
 6. Opiniowanie w sprawach rodzinnych w sądach świeckich (rozwoły, opieka rodzicielska)
 7. Opiniowanie w sprawach karnych (poczytalność - pełna, ograniczona)
 7. Opiniowanie w sprawach cywilnych - zdolność wykonywania czynności prawnych (zaburzenia psychiczne, wiek, niepełnosprawność),
 8. Opiniowanie w sprawach zabójstw, dzieciobójstwa
 9. Opiniowanie w sprawach związanych z symulacją, dyssymulacją, agrawacją
 8. Sposób sporządzania opinii na użytek sądów świeckich (sprawy karne, cywilne) i kościelnych (orzeczenie ważności / nieważności małżeństwa)
 9. Narzędzia psychologiczne pomocne w ocenie stanu psychicznego w sprawach sądowych
- Analiza wybranych opinii sądowych psychologiczno- psychiatrycznych

Literatura:

Literatura podstawowa

1. Ackerman M.J. (2005). (red.). Podstawy psychologii sądowej. Gdańsk. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

2. Eichstaedt K., Gałeczki P., Depko A. (2012). Metodyka pracy biegłego psychiatry, psychologa oraz seksualnego w sprawach karnych. Warszawa. LexisNexis.

3. Stanik J. (2012). Psychologia sądowa. Warszawa. Wydawnictwo PWN.

Łukasiewicz J., Grobel S., Łukasiewicz R., Wiktor J. (2014). Instytucje prawa rodzinnego. Praktyczny komentarz. Wzory pism i dokumenty. Warszawa. Wolters Kluwer.